

بسم الله الرحمن الرحيم

نقش خودسازی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی از منظر رهبری با استناد به آیات

محققان: منصوره شاکری^۱، آمنه جراره^۲، طاهره کمالی^۳

حوزه علمیه نرجسیه رودان استان هرمزگان

چکیده

خودسازی طلاب به عنوان یکی از اساسی ترین اصول در ایجاد تمدن نوین اسلامی دارای اهمیت زیادی است. زیرا رهبران دینی در هدایت اعتقادی، اخلاقی و رفتاری جامعه جایگاه ویژه ای دارند. همچنین خودسازی در ابعاد مختلف اخلاقی، عملی، علمی و جسمی طلاب، باعث می شود که آنان بتوانند به طور مؤثر در نقش رهبری و پیشوایان جامعه ایفای نقش کنند. اهمیت و ضرورت این موضوع ناشی از تاثیر ویژه طلاب در هدایت جامعه و نقش اساسی آنان در پیشبرد اهداف اسلامی است. این مقاله به بررسی نقش حیاتی خودسازی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی از دیدگاه مقام معظم رهبری با استناد به آیات قرآن و به روش توصیفی و تحلیلی و گردآوری اطلاعات به روش کتابخانه ای پرداخته است. یافته های این تحقیق بیانگر این است که با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری و آیات قرآن، نقش خودسازی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی بسیار برجسته است. طلاب با تغییر و بهبود رفتارهای فردی، التزام به عمل صالح، و تعهد به اصول اخلاقی و معنوی، می توانند به بستر سازی عدالت اجتماعی و تقویت خدا محوری کمک کنند. خودسازی اخلاقی و علمی طلاب نیز از عوامل اصلی در تقویت همبستگی و انسجام اجتماعی و ایجاد جامعه ای عادلانه و پایدار است. طلاب باید دانش خود را در معارف اسلامی و علوم روز تعمیق دهند و با بدنی سالم و نیرومند به مجاهدت های علمی و معنوی بپردازند. به این ترتیب، خودسازی طلاب در ابعاد مختلف اخلاقی، عملی، علمی و جسمی می تواند به تحقق تمدن نوین اسلامی و زمینه سازی ظهور منجر شود.

واژگان کلیدی: تمدن نوین اسلامی، خودسازی طلاب، مقام معظم رهبری.

^۱. دانش آموخته سطح ۳، حوزه علمیه غیرحضوری قم ya.Mahdi.adrekni124@gmail.com

^۲. مدرس حوزه علمیه نرجسیه رودان، دانش آموخته سطح ۳ جامعه الزهرا سلام الله علیها، قم، m.jarareh113@gmail.com

^۳. طلبه، سطح ۳، حوزه علمیه غیرحضوری قم Tkamali1363@gmail.com

تمام انبیاء و هادیان الهی سر آغاز کار تربیتی و حرکت انقلابی خود را خودسازی خویش قرار داده اند. چرا که در متون دینی به اصل خودسازی رهبران الهی قبل از شروع تربیت و هدایت مردم اشاره شده است. به طور مثال در سوره مزمل خداوند به پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید قبل از آنکه به هدایت و تربیت مردم بپردازد باید خود را اصلاح نماید. این سنت الهی را علما ربانی بعد از ائمه علیهم السلام به دوش گرفتند در عصر حاضر امام خامنه ای حفظه الله تعالی به عنوان رهبر حکومت اسلامی مسئله خودسازی، جامعه پردازی، و تمدن سازی اسلامی را مطرح کردند. ایشان همچون رهبران الهی معتقدند برای رسیدن به یک جامعه آرمانی و مدینه فاضله باید همه آحاد جامعه مخصوصا خواص جامعه سر لوحه فعالیت های تربیتی و انقلابی خود قرار دهند. در این میان طلاب و روحانیون به عنوان رهبران فکری جامعه، نقش مهمی در ترویج و نهادینه سازی ارزش های اسلامی دارند. از طرفی عدم خودسازی این قشر جامعه باعث افزایش بی دینی در جامعه اسلامی می شود. لذا خودسازی طلاب به عنوان یکی از ارکان مهم در مسیر تمدن اسلامی مطرح است. این فرآیند شامل چندین بعد از جمله بعد اخلاقی، عملی، علمی و جسمی است که هر کدام نقش مهمی در ساختن تمدن نوین اسلامی دارد نوشتار حاضر در صدد است به این ابعاد از نظر مقام معظم رهبری مدظله العالی، این حکیم فرزانه و با استناد به آیات قرآن بپردازد.

خودسازی یکی از ارکان اصلی برای تحقق اهداف انقلاب اسلامی و شکل گیری تمدن نوین اسلامی است. تمدن نوین اسلامی بدون پرورش انسانهای مؤمن، متعهد و اخلاقی امکان پذیر نیست طلاب بعنوان حاملان پیام اسلام و انقلاب وظیفه دارند ابتدا خود را از نظر معنوی و اخلاقی پرورش دهند تا بتوانند جامعه را به سمت اهداف عالی اسلام هدایت کنند روحانیون حوزه های علمیه به عنوان رهبران فکری و فرهنگی اگر به تهذیب نفس نپردازند افراد زیادی را به گمراهی می کشانند و باعث بروز منکرات و بی بندوباری زیادی در جامعه می شوند و جامعه اسلامی را از آن اهداف آرمانی و انقلابی خود دور می کند لذا با توجه به هجمه دشمنان اسلام برای دور کردن مردم از آرمانها و اهداف انقلاب اسلامی در تحقق تمدن نوین اسلامی و تغییر سبک زندگی اسلامی به سبک زندگی غربی ضرورت دارد طلاب و روحانیون که هدایتگر مردم به سوی معارف دین هستند بیشتر از سایر جامعه به مسئله خودسازی در بعد اخلاقی، علمی، و عملی و جسمی بپردازند تا زمینه ساز تحقق تمدن نوین اسلامی و حکومت مهدوی باشند.

نقش خودسازی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی از منظر رهبری و با استناد به آیات قرآن کریم چیست؟^۲.
 نقش خود سازی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی در بعد اخلاقی چیست؟^۳. نقش خودسازی طالب در تحقق تمدن نوین اسلامی در بعد علم چیست؟^۳. نقش خودسازی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی در بعد عمل چیست؟
 اهداف تحقیق عبارت است از: تبیین جایگاه و نقش روحانیت در هدایتگری اقشار مختلف جامعه بسوی آرمانهای انقلاب^۲. ضرورت توجه بیشتر حوزه های علمیه کشور به بحث خودسازی طلاب در ابعاد اخلاق، عملی و علمی و دستاورد های تحقیق افزایش روحیه خود باوری. روحانیون در ایفای نقشهای مهم در جامعه به عنوان رهبران فکری و فرهنگی^۲. تقویت جایگاه و نقش سازنده طلاب در تمدن سازی نوین اسلامی^۳. توجه بیشتر مدیران مدارس علمیه به جلسات اخلاق و فراهم کردن برنامه های مختلف جهت تقویت طلاب در زمینه خودسازی بیشتر طلاب در زمینه های مختلف و در راستای تحقق تمدن نوین اسلامی.

پیرامون این موضوع پژوهشهای زیادی نگاشته شده است که عبارتند از: کتاب طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن، نویسنده: مقام معظم رهبری (حضرت آیت الله خامنه ای)، ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی، سال انتشار: ۱۳۹۰. خودسازی طلاب، نویسنده: محمدرضا میرسماعیلی، انتشارات سمت، سال انتشار: ۱۳۹۶. راهنمای خودسازی طلاب "نویسنده: سید محمدحسین موسوی، ناشر: نشر معارف، سال انتشار: ۱۳۹۸. خودسازی و رشد طلاب "نویسنده: علی اصغر محمدی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، سال انتشار: ۱۴۰۰. پایان نامه: فرآیند تحقق تمدن نوین اسلامی از منظر حضرت آیت الله سید علی خامنه ای، نویسنده: مهدی جعفری، ناشر دانشگاه امام صادق (ع)، سال دفاع: ۱۳۹۷. مقاله ها: نقش طلاب در بستر سازی فرهنگی تمدن نوین اسلامی با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری نویسنده: دکتر محمدرضا عباسی، ناشر فصلنامه پژوهش های اسلامی، سال انتشار: ۱۳۹۸. نقش خودسازی در تحقق تمدن نوین اسلامی با رویکردی به بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی حجت الاسلام والمسلمین علی فلاحی، ناشر مجله پژوهش های فرهنگی اسلامی، سال انتشار: ۱۳۹۹.

این پژوهشهای نامبرده برخی از آنها به طور جامع به مسائل مرتبط با خودسازی طلاب می پردازد و راهنمایی های مفیدی برای افزایش انعطاف و توانایی های طلاب ارائه می دهد. و برخی دیگر شامل راهکارهای موثر و کاربردی برای خودسازی و پیشرفت معنوی و اخلاقی طلاب است. و در بعضی آثار اندیشه رهبری در مورد چگونگی تحقق تمدن نوین اسلامی سخن گفته شده است. در تحقیق حاضر محققین کوشیده اند به طور مستقل به نقش خودسازی طلاب در ابعاد اخلاقی، عملی، علمی و جسمی در تحقق تمدن نوین اسلامی از منظر امام خامنه ای مدظله العالی و با استناد به آیات قرآن بپردازند.

۱. مفهوم شناسی

شناخت مفاهیم و واژگان کلیدی در فهم دقیق پژوهش موثر است. بر همین اساس در ابتدا به معنای لغوی و اصطلاحی واژه ی خودسازی و تمدن نوین اسلامی می پردازیم.

معنای لغوی و اصطلاحی خودشناسی

معنای لغوی

در قرآن کریم مساله خودسازی با عنوان تزکیه و تزکی مطرح شده است. خداوند در سوره مبارکه اعلی می فرماید: (قد افلح من تزکی) (سوره اعلی، آیه ۱۴). لغت شناسان برای معنای "زکو" که ریشه تزکیه است دو معنا بیان فرمودند: یکی "پاک نمودن خود از ناپاکی ها". (طریحی، ۱۳۹۳، ج ۱، ص ۲۰۳) و دیگری "رشد و نمو" (راغب اصفهانی، ۱۴۱۲، ج ۱، ص ۳۸۰). امادر قرآن مشتقات ریشه "زکو" هم زمان با مشتقات کلمه "تطهیر" استفاده شده است. (سوره بقره، ۲۳۲) به عنوان مثال خداوند می فرماید: «ذَلِكُمْ أَزْكَى لَكُمْ وَ أَطْهَرُ» تا مفهوم پاکیزگی را نیز برساند. این استفاده در قرآن نشان دهنده اهمیت هر دو معنا یعنی رشد و نمو و طهارت است.

معنای اصطلاحی

حضرت امام خمینی رحمه الله علیه در مورد خودسازی و معنای آن می فرماید: «پس جهاد نفس که جهاد بزرگ است، عبارت است از غلبه کردن انسان بر قوای ظاهره خود و آن ها را تحت فرمان خالق درآوردن و مملکت را از لوٹ و جود قوای شیطانی و جنود آن خالص نمودن.» (امام خمینی، ۱۳۸۷، ص ۶).

علامه مصباح یزدی رحمه الله علیه در تعریف خودسازی می فرمایند: «منظور از خودسازی و به طور کلی، پرداختن به خویش، شکل دادن و جهت بخشیدن به فعالیت های حیاتی است نه محدود کردن و متوقف ساختن آنها. به عبارت دیگر، غرض از این بحث، این است که بدانیم چگونه کوشش های علمی و عملی خود را تنظیم کنیم و آنها را به سویی سوق دهیم تا در رسیدن به کمال حقیقی، مؤثر باشد.» (مصباح یزدی، ۱۳۹۰، ص ۲۵).

امام خامنه ای حفظه الله تعالی می فرمایند: « در اسلام همه چیز مقدمه ی خودسازی انسان است. (بیانات در دیدار افشار مختلف مردم ۱۳۷۷/۱۰/۲۸) خودسازی و مراقبت از خود اساس همه کارهاست که می تواند ان شا الله همه ما را هدایت کند. (بیانات در اولین دیدار با نمایندگان مجلس هشتم ۱۳۸۷/۳/۲۱) بررسی فرمایشات رهبری در مقوله تزکیه نفس به این نتیجه می رسیم که ایشان خودسازی را به معنای تلاش مداوم برای پاکسازی نفس، تقویت ارزشهای اخلاقی و دینی و ارتقاء سطح معنوی و اخلاقی فرد و جامعه تعریف می نمایند. (فیش های سخنرانیها با موضوع خودسازی سال ۱۳۶۹ تا ۱۴۰۲).

معنای لغوی تمدن

یکی دیگر از واژگانی که باید مفهوم آن را واکاوی کنیم واژه تمدن است. تمدن کلمه عربی است و در لغت به معنای اقامت در شهر و خو گرفتن به اخلاق مردم آن می باشد. (التحقیق ۱۳۶۰، ج ۱۱، ص ۵۵). تمدن در کتب لغت فارسی به معنای تخلق اهل شهر و انتقال از خشونت و توحش و جهل به حالت ظرافت و انس و معرفت (دهخدا، ۱۳۷۷، ج ۵، ص ۶۹۷۲). همچنین به معنای همکاری افراد یک جامعه در امور اجتماعی، اقتصادی، دینی، سیاسی، و غیره است (معین، ۱۳۸۶، ص ۱۱۳۹).

معنای اصطلاحی تمدن

یکی از اندیشمندان جهان اسلام تمدن را تشکل هماهنگ انسانها در حیات معقول با روابط عادلانه و اشتراک همه افراد و گروهها جامعه در پیشبرد اهداف مادی و معنوی انسانها در همه ابعاد مثبت معنا کرده است. (جعفری، ۱۳۷۷، ص ۱۶۲).

از منظر رهبری "تمدن سازی نوین اسلامی همان پیشرفت همه جانبه است (بیانات ۱۳۹۱/۷/۲۳)" در تمدن سازی نوین اسلامی، معنویت در کنار مادیت، عروج اخلاقی و معنوی و روحی و تضرع و خشوع در کنار پیشرفت زندگی مادی است. (بیانات ۱۳۹۸/۴/۱۲) مقام معظم رهبری در بیانی دیگر تمدن اسلامی را فضایی می داند که انسان در آن فضا به لحاظ مادی و معنوی می تواند رشد کند و به غایات مطلوبی برسد که خدای متعال او را برای آن غایات خلق کرده است. زندگی خوب و عزتمندی داشته باشد، انسان عزیز، انسان دارای قدرت، دارای اراده، دارای ابتکار، دارای سازندگی جهان طبیعت. تمدن اسلامی به این معنی است و هدف و آرمان نظام جمهوری اسلامی این است. (بیانات مقام معظم رهبری ۱۳۸۳/۳/۲۲)

ب-خودسازی علمی طلاب از منظر آیات و روایات

نقش خودسازی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی، به ویژه از بُعد علمی، در آیات قرآن و روایات اسلامی بسیار مورد تأکید قرار گرفته است که به مواردی از آنها پرداخته می شود:

خداوند متعال در قرآن کریم می فرماید: (وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ) (سوره بقره، آیه ۲۸۲) در این آیه ارتباط میان تقوا و آموزش الهی بیان شده است، همچنین تأکید می کند که طلاب با خودسازی و تقوای الهی می توانند به علمی دست یابند که در خدمت تمدن سازی اسلامی باشد. در آیاتی دیگر تزکیه نفس و تربیت اخلاقی به عنوان مقدمه ای برای تعلیم کتاب و حکمت مطرح شده است بنابراین طبق آیه (هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ) (سوره جمعه، آیه ۲) تزکیه بر تعلیم مقدم شده است. برخی آیات نقش ایمان و علم را در ارتقای مقام انسان نزد خداوند بیان می کند و ایمان را به عنوان زیر بنای اخلاق و رفتار الهی، علم را به عنوان ابزار شناخت جهان و عمل، مکمل یکدیگر می دانند (يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ) (سوره مجادله، آیه ۱۱) تمدن اسلامی بر پایه علم و ایمان استوار است کسانی که به طور همزمان از ایمان و دانش بهره مند ه اند نقش کلیدی در هدایت جامعه به سوی پیشرفت و عدالت دارند این آیه انگیزه ای برای تلاش در جهت کسب علم و تقویت ایمان است زیرا تنها در این صورت، جامعه اسلامی می تواند به اهداف بزرگ تمدنی دست یابد.

امام علی (ع): (أَيُّهَا النَّاسُ، اعْلَمُوا أَنَّهُ لَا خَيْرَ فِي عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَلَا يَنْفَعُ عِلْمٌ إِلَّا بِعَمَلٍ) (سیدرضی، ۱۳۸۶، حکمت ۳۶۶) (ای مردم! بدانید که هیچ خیری در علمی که از آن بهره برداری نشود، نیست و از علمی سودی برده نمی شود مگر با عمل کردن به آن) این روایت تأکید می کند که علم طلبه به خودی خود ارزش واقعی ندارد، مگر اینکه به کار بسته شود و باعث تغییر رفتار یا بهبود زندگی طلبه گردد. بنابراین اگر روحانی از خوبی اخلاق بداند اما در عمل بداخلاق باشد، علم او بی فایده است. پس علم و دانایی تنها زمانی ارزشمند است که به عمل تبدیل شود. هدف از کسب دانش، تغییر درونی، اصلاح جامعه و تقرب به خداوند است. عمل کردن به علم نه تنها در دنیا موجب موفقیت می شود، بلکه در آخرت نیز معیار سنجش انسان خواهد بود. پس علم بدون عمل و خودسازی، سودمند نیست.

با توجه به آیات و روایات ذکر شده درمی یابیم که نقش طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی نیازمند خودسازی اخلاقی، علمی و معنوی است. قرآن و روایات به صراحت بیان می کنند که علم بدون تقوا و تزکیه مؤثر

نخواهد بود. طلاب با تهذیب نفس و پابندی به ارزش‌های الهی می‌توانند به علمی دست یابند که در خدمت پیشرفت جامعه اسلامی و تمدن‌سازی باشند. طلاب باید در حوزه‌های مختلف علوم دینی و انسانی پژوهش کنند تا بتوانند پاسخ‌گوی نیازهای جامعه اسلامی باشند. تدبیر در آیات قرآن و تطبیق آن با نیازهای عصر، لازمه تحقق تمدن نوین اسلامی است. بنابراین علم قدرت است؛ و طلاب باید این قدرت را برای تحقق اهداف جامعه اسلامی به کار گیرند.

۷. نقش خودسازی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی در بعد جسم

امام خامنه‌ای در بیانات خود تأکید دارند که طلاب باید خود را از جنبه‌های مختلف، از جمله جنبه جسمی، تقویت کنند تا بتوانند به عنوان رهبران و پیشوایان جامعه اسلامی نقش‌آفرینی کنند. ایشان بر این باورند که خودسازی جسمی به همان اندازه اهمیت دارد که خودسازی معنوی و علمی. طلاب باید به سلامتی جسمانی خود اهمیت دهند تا بتوانند با توانایی جسمی لازم به مجاهدت‌های علمی و معنوی پردازند.

امام خامنه‌ای در یکی از بیانات خود می‌فرمایند: "بدن سالم و نیرومند، ابزاری برای انجام وظایف و تکالیف شرعی و اجتماعی است. انسان با داشتن بدن سالم می‌تواند به وظایف دینی و اجتماعی خود بهتر عمل کند". بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۴/۵/۲۱

آیه ۲۸۶ سوره بقره: "لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ". خداوند هیچ کس را جز به اندازه توانایی‌اش تکلیف نمی‌کند. آن‌چه [از خوبی] کسب کرده، به سود او و آن‌چه [از بدی] کسب کرده، به زیان اوست. این آیه نشان می‌دهد که خداوند تکالیف دینی و اجتماعی را به اندازه توانایی جسمی و روحی انسان قرار داده است. بنابراین، طلاب باید بدن خود را سالم نگه دارند تا بتوانند به بهترین شکل ممکن به وظایف خود عمل کنند.

آیه ۱۹۵ سوره بقره: "وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ" و در راه خدا انفاق کنید و خود را با دستان خود به هلاکت نیندازید. این آیه نیز به اهمیت حفظ سلامتی و جلوگیری از آسیب رساندن به خود اشاره دارد. طلاب باید بدن خود را تقویت کنند تا از آسیب‌ها و بیماری‌ها جلوگیری کنند و بتوانند به خدمت دین و جامعه پردازند. پیامبر اسلام (ص) در این باره می‌فرماید: "الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ": مؤمن قوی بهتر و محبوب‌تر نزد خداوند از مؤمن ضعیف است. این حدیث بر اهمیت قوت و توانایی جسمانی در کنار ایمان و تقوا تأکید دارد. طلاب باید بدن خود را تقویت کنند تا بتوانند بهتر به وظایف دینی و اجتماعی خود

عمل کنند. امام علی (ع) می فرماید: عَلَيْكُمْ بِالْقُوَّةِ فَإِنَّهَا أَسَاسُ الْعِبَادَةِ". بر شما باد به قوت، زیرا که آن اساس عبادت است. این حدیث نیز بر اهمیت توانایی جسمانی و نقش آن در انجام عبادات و وظایف دینی تأکید دارد.

از دیدگاه امام خامنه‌ای و با استناد به آیات و روایات، خودسازی جسمی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی نقش بسیار مهمی دارد. طلاب با تقویت جسمانی و حفظ سلامتی خود، می‌توانند به وظایف دینی و اجتماعی خود بهتر عمل کنند و به عنوان الگوهای برجسته در جامعه ایفای نقش کنند. خودسازی جسمی، معنوی و علمی، ابزارهای اساسی برای توانمندسازی طلاب و تحقق تمدن نوین اسلامی است.

بنابراین خودسازی جسمی طلاب نقش بسیار مهمی در تحقق تمدن نوین اسلامی دارد. طلاب با تقویت جسمانی و حفظ سلامتی خود، می‌توانند به وظایف دینی و اجتماعی خود بهتر عمل کنند و به عنوان الگوهای برجسته در جامعه ایفای نقش کنند. خودسازی جسمی، معنوی و علمی، ابزارهای اساسی برای توانمندسازی طلاب و تحقق تمدن نوین اسلامی است.

۸. نتیجه گیری

مقام معظم رهبری بر اهمیت خودسازی طلاب در چهار بعد اخلاقی، عملی، علمی، جسمی تأکید دارد، زیرا نهاد روحانیت نقش بی بدیلی در هدایت اعتقادی، اخلاقی، و رفتاری جامعه دارد. خودسازی عملی طلاب در بسترسازی عدالت اجتماعی و افزایش خدا محوری نقش کلیدی ایفا می کند. طلاب با رفتار عادلانه و عمل خالصانه برای قرب الهی، الگویی برای جامعه می شوند و اعتماد و انسجام اجتماعی را تقویت می کنند. در نتیجه، خودسازی طلاب باعث برقراری عدالت، تقویت ایمان، و ایجاد جامعه ای سالم و پایدار می شود.

امام خامنه ای "اخلاق" را به عنوان پایه های تمدن نوین اسلامی معرفی کرده و تأکید می کنند که خودسازی اخلاقی طلاب باعث تقویت همبستگی و انسجام اجتماعی و برقراری عدالت و انصاف در جامعه می شود زیرا طلاب با پایبندی به عدالت و اصول اخلاقی، به ایجاد یک نظام عادلانه و منصفانه کمک می کنند.

خودسازی علمی طلاب به معنای تلاش مستمر برای ارتقای سطح علمی و معرفتی در راستای اهداف اسلامی است. طلاب باید دانش خود را در معارف اسلامی تعمیق دهند و با علوم روز نیز آشنا باشند. مجاهده علمی و شکستن مرزهای علم، چراغ راه تمدن اسلامی است و علم باید با معنویت همراه باشد تا مفید واقع شود. آیات و روایات اسلامی بر اهمیت علم همراه با تقوا و عمل تأکید دارند. طلاب با خودسازی علمی و پایبندی به ارزش های الهی می توانند به تحقق تمدن نوین اسلامی کمک کنند و به عنوان الگوهای علمی و فکری در جامعه نقش آفرینی کنند.

نقش خودسازی طلاب در تحقق تمدن نوین اسلامی در بعد جسم شامل تقویت جنبه جسمی و حفظ سلامتی است. امام خامنه ای تأکید دارند که طلاب باید بدن سالم و نیرومند داشته باشند تا بتوانند به وظایف دینی و اجتماعی خود بهتر عمل کنند. آیات و روایات نیز بر اهمیت توانایی جسمی و سلامت برای انجام عبادات و تکالیف شرعی اشاره دارند. خودسازی جسمی طلاب باعث افزایش توانمندی آنها در مجاهدت های علمی و معنوی می شود و به عنوان الگوهای برجسته در جامعه اسلامی نقش آفرینی می کنند. ورزش و فعالیت های بدنی منظم، بهبود روحیه و کاهش استرس را به دنبال دارد و به تمرکز بهتر طلاب در تحصیلات و مسئولیت هایشان کمک می کند.

فهرست منابع

*قرآن

*نهج البلاغه

۱. جعفری، محمد تقی، ترجمه و تفسیر نهج البلاغه، تهران: دفتر نشر فرهنگ و هنر، ۱۳۷۷ ه.ش.
۲. خامنه‌ای، سید علی، طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن، بی جا: انتشارات ایمان جهادی، ۱۳۹۲ ه.ش.
۳. خمینی، روح الله، شرح چهل حدیث، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۸۷ ه.ش.
۴. ---، ---، صحیفه نور، بی جا: ناشر طبع و نشر، چاپ دوم، ۱۳۱۲ ه.ش.
۵. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، تهران: ناشر دانشگاه تهران، چاپ اول، ۱۳۷۷ ه.ش.
۶. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، بی جا: مکتبه نزار مصطفی الباز، بی تا.
۷. سید رضی، نهج البلاغه، ترجمه محمد دشتی، قم: انتشارات نسیم کوثر، چاپ سوم، ۱۳۸۶ ه.ش.
۸. طباطبایی، محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، انتشارات دارالکتب الإسلامیه، ۱۳۹۰.
۹. طریحی، فخرالدین، مجمع البحرین، ترجمه عذرا مرادی و دیگران، بی جا: تاشر مهر طاهر، چاپ اول، ۱۳۹۳ ه.ش.
۱۰. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۱، تعلیقات محمد آخوندی، تهران، بی تا.
۱۱. معین، محمد، فرهنگ معین، ناشر زرین، چاپ سوم، ۱۳۷۷ ه.ش.
۱۲. مصباح یزدی، محمد تقی، خودشناسی برای خودسازی، بی جا: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۹۵ ه.ش.
۱۳. نائینی، محمدحسین، اخلاق اسلامی، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۴.
۱۴. مصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۰ ه.ش.
۱۵. نرم افزار جامع التفاسیر.
۱۶. نرم افزار جامع الحادیث.
۱۷. www.khamenei.ir